

Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία. Η αξιοπιστία αναφέρεται στη σταθερότητα των αποτελεσμάτων δύο μετρήσεων, η οποία προκύπτει όταν απουσιάζει το **τυχαίο σφάλμα**.

Είδη αξιοπιστίας:

- 1. Αξιοπιστία εξέτασης-επανεξέτασης (test-retest reliability): αναφέρεται στη συνάφεια δύο βαθμολογιών στην ίδια μεταβλητή κάτω από τις ίδιες συνθήκες. Όσο υψηλότερη είναι η θετική συνάφεια μεταξύ των δύο βαθμολογιών, τόσο υψηλότερη είναι η αξιοπιστία εξέτασης-επανεξέτασης.
- 2. Αξιοπιστία ισοδύναμων μορφών (equivalent forms reliability): αναφέρεται στη συνάφεια δύο παραλλαγών της ίδιας μέτρησης.

3. Εσωτερική συνέπεια ή συνοχή (internal consistency): αναφέρεται στη συνάφεια των βαθμολογιών στις ερωτήσεις μιας κλίμακας.

- 3.1. Αξιοπιστία των δύο ημίσεων (split-half reliability): αναφέρεται στη συνάφεια της βαθμολογίας στις μισές ερωτήσεις μιας κλίμακας με τη βαθμολογία στις άλλες μισές ερωτήσεις.
- 3.2. Δείκτης συνάφειας του Cronbach (Cronbach's alpha): υπολογίζει τη μέση συνάφεια όλων των ερωτήσεων. Ο δείκτης αυτός κυμαίνεται από $\alpha = 0.00$ (απόλυτο σφάλμα) ως το $\alpha = 1.00$ (καθόλου σφάλμα). Ο δείκτης αυτός χρησιμοποιείται για συνεχείς μεταβλητές.

4. Αξιοπιστία μεταξύ βαθμολογητών (inter-scorer reliability): εκφράζει την εσωτερική συνέπεια μιας ομάδας βαθμολογητών.

Εγκυρότητα κατασκευής

- Η εγκυρότητα κατασκευής αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο μια μεταβλητή μετρά όντως την εννοιολογική μεταβλητή που σχεδιάστηκε να μετρήσει.

- Είδη εγκυρότητας:

1. Φαινομενική εγκυρότητα ή εγκυρότητα όψεως (face validity): αναφέρεται στο βαθμό που η μέτρηση φαίνεται ότι αποτελεί επαρκή μέτρηση της εννοιολογικής κατασκευής.

2. Εγκυρότητα περιεχομένου (content validity): αναφέρεται στο βαθμό που η μέτρηση καλύπτει όλο το χώρο της εννοιολογικής μεταβλητής και όχι μόνο μέρος αυτής.

3. Συγκλίνουσα και αποκλίνουσα εγκυρότητα (convergent & divergent validity):

- Η συγκλίνουσα εγκυρότητα αναφέρεται στη συνάφεια μιας μέτρησης με άλλες μετρήσεις της ίδιας εννοιολογικής μεταβλητής.
- Η αποκλίνουσα εγκυρότητα αναφέρεται στην απουσία συνάφειας μεταξύ μετρήσεων διαφορετικών εννοιολογικών μεταβλητών.

4. Εγκυρότητα σε σχέση με ένα κριτήριο (criterion-related validity): αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο η βαθμολογία ενός ατόμου σε μια μέτρηση συσχετίζεται με τη συμπεριφορά ή την επίδοσή του σε μια άλλη δοκιμασία. Η μεταβλητή συμπεριφοράς αποτελεί τη μεταβλητή κριτηρίου (π.χ. επιτυχία σε ανώτερες σχολές, επαγγελματική αποκατάσταση κ.λπ.).

4.1 Προβλεπτική εγκυρότητα (predictive validity): αναφέρεται στο βαθμό που η βαθμολογία ενός ατόμου σε μια μέτρηση μπορεί να προβλέψει άλλες μεταβλητές-κριτήρια. Π.χ. πρόβλεψη της επίδοσης των μαθητών στο σχολείο (μεταβλητή κριτηρίου) από τη βαθμολογία τους σε διάφορα τεστ.

4.2 Τρέχουσα εγκυρότητα (concurrent validity): αναφέρεται στη σχέση ανάμεσα στη μέτρηση μιας κλίμακας και σε μια άλλη χρονικά παράλληλη μεταβλητή-κριτήριο.

5. Εσωτερική και εξωτερική εγκυρότητα (internal & external validity): Η εσωτερική εγκυρότητα αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο τα αποτελέσματα μιας έρευνας οφείλονται στον πειραματικό χειρισμό του ερευνητή και όχι σε άλλους τυχαίους παράγοντες.

Η εξωτερική εγκυρότητα αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο τα αποτελέσματα ενός ερευνητικού σχεδίου μπορούν να γενικευτούν πέρα από τα στενά πλαίσια της συγκεκριμένης έρευνας.

Σύγκριση αξιοπιστίας και εγκυρότητας

- Γενικά, είναι πιο εύκολο να αποδείξει κανείς την αξιοπιστία μιας μέτρησης παρά την εγκυρότητα μιας μεταβλητής. Αυτό συμβαίνει γιατί για να αποδείξει κανείς την ύπαρξη υψηλής αξιοπιστίας αρκεί να αποδείξει ότι υπάρχει υψηλή συνάφεια μεταξύ των μετρήσιμων μεταβλητών, ενώ για να αποδείξει την ύπαρξη εγκυρότητας πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη και συγκλίνουσας και αποκλίνουσας εγκυρότητας.